

PTÁCI

2.část

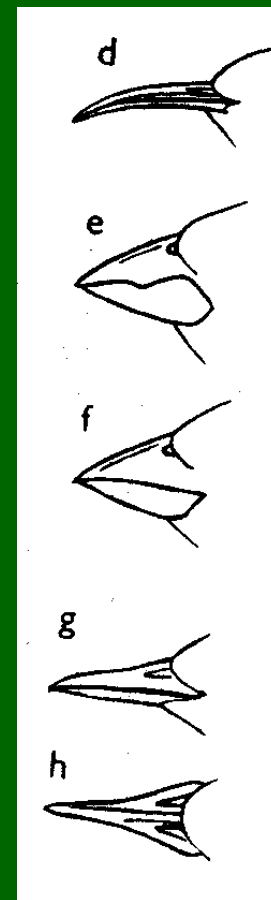
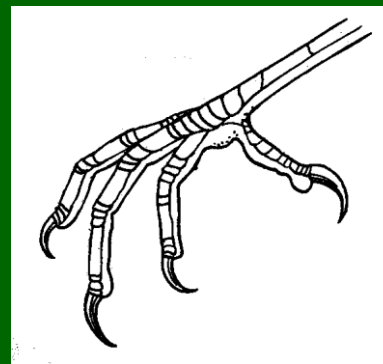
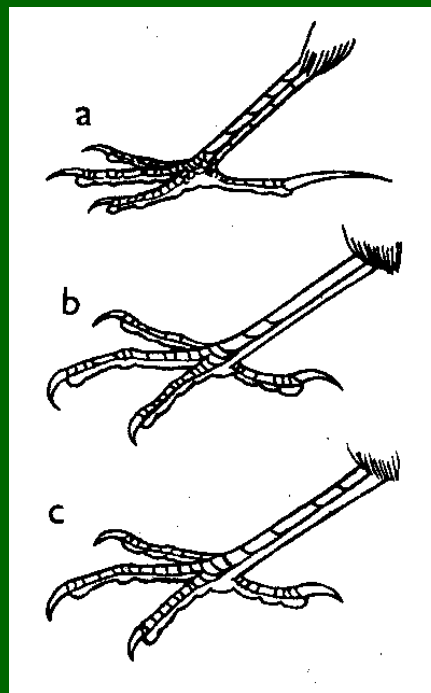
Řád: PĚVCI (*Passeriformes*)

- více jak polovina ptačích druhů (skoro 6000 druhů v asi 100 čeledích), rozmanitá skupina
- většinou menší ptáci, zpěvné svaly v syrinxu (zpívají samci)
- anisodaktylní noha (3+1 prsty bez blan, stejně vysoko a stejně dlouhé)
- samci většinou větší a pestřejší
- staví hnízdo, nidikolní ml., většinou se starají oba rodiče, rozmanitá potrava
- u nás zjištěno 150 druhů (97 hnízdí)

Členění do 2 skupin:
Suboscines (Tyranni)
Oscines (Passeri)

-původ v Gondwaně?
(Acanthisittidae)

Eurylaimi - loboši (11/49)

Spojené šlachy ohýbačů 3 předních prstů, 1 pár zpěvných svalů, etiopská a orientální oblast

Tyranni - křikaví (277/1097)

Nezávislé prsty, 1-2 páry zpěvných svalů, tropy J Am

Menurae - lyrochvosti (11/31)

Nezávislé prsty, 2-3 páry zpěvných svalů, Austrálie

Oscines - zpěvní (859/4530)

Nezávislé prsty, 7-9 párů zpěvných svalů, 40 čeledí

Oscines - zpěvní (859/4530)

1) Corvoidea:

Lemčikoví - Ptilonorhynchidae (Aus)

Ťuhýkoví - Laniidae - zejk

Havranoví - Corvidae

Rajkoví - Paradisaeidae (NGuinea)

Žluvoví - Oriolidae

2) Muscicapoidea:

Brkoslavoví - Bombycillidae

Skorcoví - Cinclidae

Lejskoví - Muscicapidae

Drozdoví - Turdidae

Špačkoví - Sturnidae

3) Sylvioidea:

Brhlíkoví - Sittidae

Zedníčkoví - Tichodromatidae

Šoupálkoví - Certhiidae

Střízlíkoví - Troglodytidae

Sýkoroví - Paridae

Mlynaříkoví - Aegithalidae

Králíčkoví - Regulidae

Moudivláčkoví - Remizidae

Vlaštovkoví - Hirundinidae

Sýkořicoví - Timaliidae

Pěnicoví - Sylviidae

4) Passeroidea:

Skřivanoví - Alaudidae

Vrabcoví - Passeridae

Konipasoví - Motacillidae

Pěvuškoví - Prunellidae

Pěnkavoví - Fringillidae

Strnadoví - Emberizidae ⁵³

Č: Žluvovití – Oriolidae

- středně velcí, stromoví
- silný zobák, pestré zbarvení
- samci větší a pestřejší
- potravou hlavně hmyz
- hluboké hnízdo z trávy vysoko na stromech (u nás 1 druh)

Žluva hajní (*Oriolus oriolus*)

Č: Ťuhýkovití – *Laniidae*

- statní masožraví ptáci, velká hlava, ostrý zobák se zejkem, vibrisy
- silné ostré drápy, delší ocas, pestré zbarvení
- někdy pohl. dimorfismus, hnízdo v keřích či na stromech
- potravou bezobratlí i drobní obratlovci (zásobárny)
- u nás 4 druhy (2 hnízdí)

Ťuhýk obecný (*Lanius collurio*)

Ťuhák šedý (*Lanius excubitor*)

Řuhák menší (*Lanius minor*)

© - lubomir hlasek
www.hlasek.com
Lanius minor 8548

Řuhák rudohlavý (*Lanius senator*)

Č: Krkavcovití – Corvidae

- středně velcí až velcí ptáci (největší pěvci), silný zobák
- často tmavé zbarvení, hnízda vysoko na stromech, často stálé páry
- všežravci i mrchožrouti, vospělé chování, u nás 9 druhů (8 hnízdí)

Krkavec velký (*Corvus corax*)

Vrána černá (*Corvus corone*)

Vrána šedivka (*Corvus cornix*)

· josef hlasek
w.hlasek.com
rvus corone 11069

Havran polní (*Corvus frugilegus*)

Kavka obecná (*Corvus monedula*)

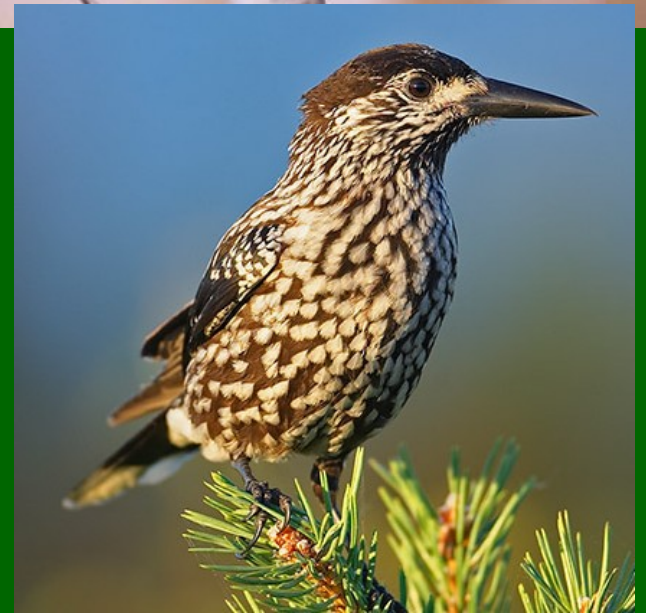
Sojka obecná (*Garrulus glandarius*)

Straka obecná (*Pica pica*)

Ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*)

Č: Brkoslavovití – *Bombycillidae*

- středně velcí pěvci, měkké pestré opeření, krátký zobák, chocholka
- pospolití, plodožraví specialisté, u nás zimní hosté (1 druh – invaze)

Brkoslav severní
(*Bombycilla garrulus*)

Č: Skorcovití – *Cinclidae*

- zavalití pěvci, vázaní na vodu, silná chodidla s drápy, husté prachové peří, krátká špičatá křídla
- rychle tekoucí úseky toků, potravou hl. vodní bezobratlí – lov pod vodou
- kupolovitá hnízda ve výklencích břehů a pod.
- u nás 1 hnízdící druh

Skorec vodní
(*Cinclus cinclus*)

Č: Lejskovití – *Muscicapidae*

- malí stromoví ptáci s velkou hlavou a očima
- zploštělý zobák s vibrisy, lov hmyzu v letu – „Fly – catching“
- hnízdí v dutinách či polodutinách stromů
- u nás 4 hnízdící druhy (nověji sem někdy řazeni i Saxicolinae: bělořiti, slavíci, bramborníčci a rehci)

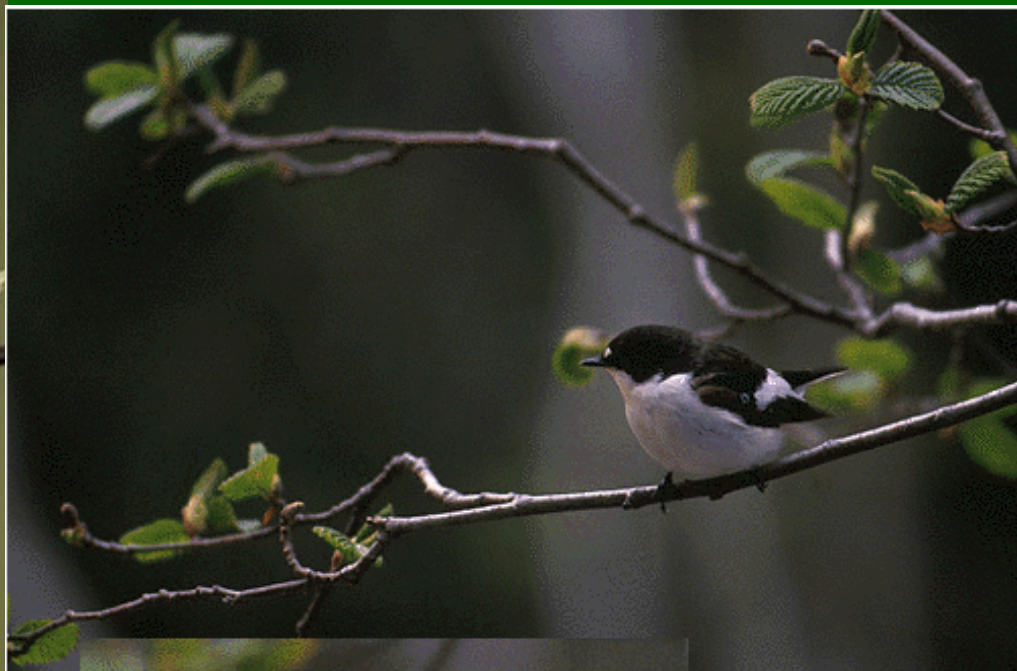

Lejsek šedý (*Muscicapa striata*)

Lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*)

Lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*)

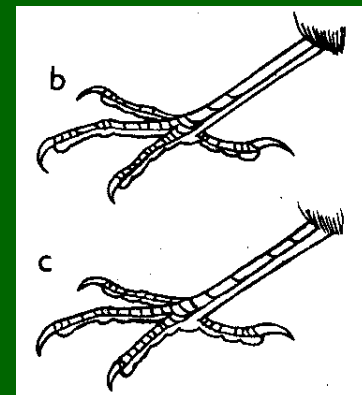
Lejsek malý (*Ficedula parva*)

lejsek
m
4255

Č: Drozdovití – *Turdidae*

- malí až středně velcí stromoví ptáci, štíhlý špičatý zobák, vibrisy
- dlouhé nohy s botkou (splynutí štítků na přední straně běháků)
- výrazný zpěv, samci někdy pestřejší
- hnízdí v keřích či stromech, potravu sbírají hlavně na zemi (bezobratlí, plody)
- u nás 22 druhů (15 hnízdí)

Červenka obecná
(*Erithacus rubecula*)

Slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*)

Slavík tmavý (*Luscinia luscinia*)

Slavík modráček (*Luscinia svecica*)

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*)

Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*)

Bramborníček černohlavý (*Saxicola torquatus*)

Bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*)

Bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*)

Skalník zpěvný
(*Monticola saxatilis*)

Kos černý (*Turdus merula*)

hlasek
com
la d80

Kos horský (*Turdus torquatus*)

Drozd zpěvný (*Turdus philomelos*)

Drozd brávník (*Turdus viscivorus*)

Drozd kvíčala (*Turdus pilaris*)

Drozd cvrčala (*Turdus iliacus*)

Č: Špačkovití – *Sturnidae*

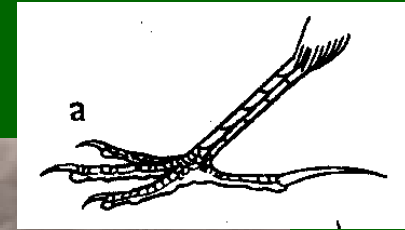
- menší stromoví ptáci, silný zobák, trojúhelníkovitá křídla, kovový lesk peří
- hnízdí v dutinách stromů, potravu hledají na zemi (všežravci)
- sociální chování, imitují zpěv
- u nás 2 druhy (1 hnízdí)

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*)

Č: Skřivanovití – *Alaudidae*

- pozemní ptáci s dlouhými drápy – hlavně na palci
- nenápadné zbarvení, většinou otevřená krajina, vysoké zpěvné lety
- hnízdo na zemi, potravou semena a bezobratlí
- u nás 6 druhů (3 hnízdí)

Chocholouš obecný (*Galerida cristata*)

Skřivan polní (*Alauda arvensis*)

Skřivan lesní (*Lullula arborea*)

Č: Vlaštokovití – *Hirundinidae*

- štíhlí ptáci, adaptace na rychlý let – úzká špičatá křídla, dlouhý vidličnatý ocas, malé nohy
- lov hmyzu v letu – široký zobák s vibrisy
- koloniální hnízdění, hnízdo z bláta, synantropizace
- u nás 5 druhů (3 hnízdí)

Vlašťovka obecná
(*Hirundo rustica*)

Jiříčka obecná (*Delichon urbicum*)

Břehule říční (*Riparia riparia*)

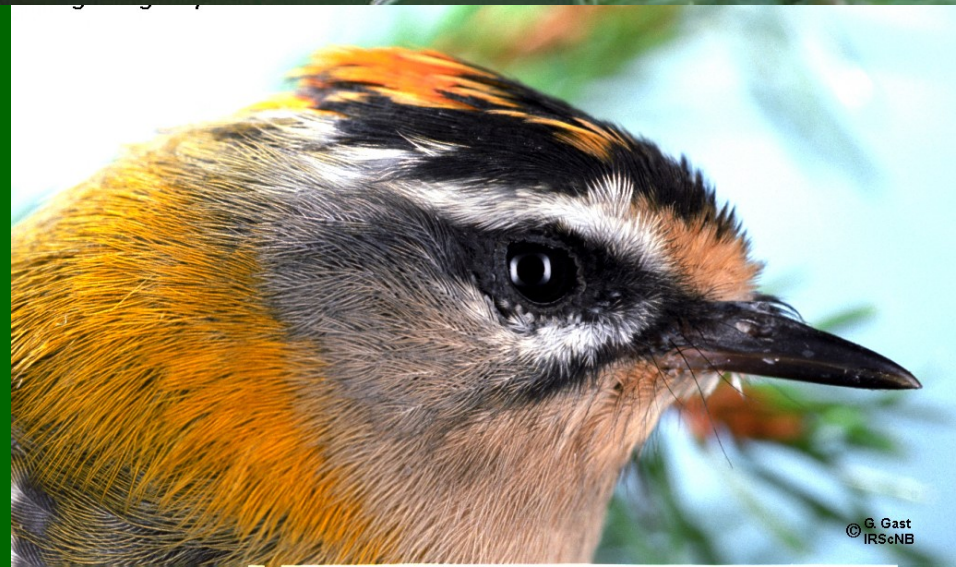
Č: Králíčkovití – *Regulidae*

- drobní zavalití ptáčci (nejmenší pěvci)
- krátký špičatý zobák, nenápadné zbarvení, barevná korunka
- jehličnaté lesy, hnízdo vysoko na stromech, hmyzožravci, v zimě pospolití
- u nás 2 hnízdící druhy (někdy řazeni k pěnicovitým)

Králíček obecný (*Regulus regulus*)

Králíček ohnivý (*Regulus ignicapilla*)

Č: Pěnicovití – Sylviidae

- drobní štíhlí, nenápadně zbarvení ptáci, úzký špičatý zobák
- výrazný zpěv, tažní hmyzožravci
- život i hnízdění v husté vegetaci
- u nás 28 druhů (17 hnízdí)
- dnes někdy členění na Cettiidae, Phylloscopidae, Acrocephalidae, Cisticolidae a Sylviidae

Cvrčilka říční
(*Locustella fluviatilis*)

Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*)

Cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*)

Rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*)

Rákosník zpěvný (*Acrocephalus palustris*)

Rousserolle verderolle
(*Acrocephalus palustris*)

Rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*)

Rákosník proužkovaný (*Acrocephalus schoenobaenus*)

Sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*)

Pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*)

Pěnice slavíková (*Sylvia borin*)

Pěnice hnědokřídlá (*Sylvia communis*)

Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*)

Pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*)

Budníček menší (*Phylloscopus collybita*)

Budníček větší (*Phylloscopus trochilus*)

Budníček lesní (*Phylloscopus sibilatrix*)

Budníček zelený (*Phylloscopus trochiloides*)

Č: Mlynaříkovití – *Aegithalidae*

- drobní ptáčci s dlouhým ocáskem a krátkým zobáčkem
- společenští, kulovité hnízdo s postranním vchodem
- vlnovitý let, potravou hlavně hmyz
- u nás 1 hnízdící druh

Mlynařík dlouhoocasý
(*Aegithalos caudatus*)

Č: Sýkořicovití – *Panuridae*

(= *Paradoxornithidae*)

- drobní společenší ptáci, krátký zobák, dlouhý stupňovitý ocas
- rákosiny, mimo hnízdění potulky
- potravou hmyz, semena, plody
- u nás 1 hnízdící druh
- nevyjasněné zařazení (součást Timaliidae, monotypická čeleď?)

Sýkořice vousatá (*Panurus biarmicus*)

Č: Moudivláčkovití - *Remizidae*

- malí podsadití ptáčci, v blízkosti vod
- visící vakovité hnízdo z chmýří, potravou hmyz a semena
- u nás 1 hnízdící druh

Moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*)

Č: Sýkorovití – Paridae

- drobní podsadití stromoví ptáci s ostrým silným zobáčkem
- samci větší a pestřejší, vícedruhová hejna, různé biotopy
- hnízdí v dutinách či štěrbinách
- potravou hmyz, v zimě hlavně olejnatá semena
- u nás 7 druhů (6 hnízdí)

Sýkora koňadra (*Parus major*)

Sýkora modřinka (*Cyanistes caeruleus*)

Sýkora uhelníček (*Periparus ater*)

© - lubomir hlasek
www.hlasek.com
Parus ater 11034

Sýkora parukářka (*Lophophanes cristatus*)

Sýkora babka (*Poecile palustris*)

Sýkora lužní (*Poecile montanus*)

Č: Brhlíkovití – *Sittidae*

- podsadití stromoví ptáci, šplh po stromech a větvích, i hlavou dolů
- dlouhý silný zobák, krátký ocas, silné zahnuté drápy
- lesní biotopy, teritoriální, hnízdí v dutinách (zedník)
- potravou bezobratlí, semena
- u nás 1 hnízdící druh

Sitta europaea ♀

Brhlík lesní (*Sitta europaea*)

Č: Šoupálkovití – Certhiidae

- malí štíhlí stromoví ptáci, dlouhý zahnutý zobák
- krátké nohy s dlouhými zahnutými drápy, dlouhý pevný ocas
- šplh hlavou nahoru, hnízdo ve štěrbinách (za kůrou)
- potravou hlavně bezobratlí, vícedruhová hejna
- u nás 2 hnízdící druhy

Šoupálek dlouhoprstý
(*Certhia familiaris*)

Šoupálek krátkoprstý (*Certhia brachydactyla*)

Č: Zedníčkovití – *Tichodromadidae*

- středně velký pták, dlouhý zahnutý zobák, silné drápy
- šedivé zbarvení, červená křídla
- vysokohorské habitaty, šplh po skalách
- hmyzožravci, hnízda ve skalních štěrbinách
- u nás vzácně zimující 1 druh

Zedníček skalní
(*Tichodroma muraria*)

Č: Střízlíkovití – Troglodytidae

- drobní, podsaditá ptáčci s krátkým ocáskem vztyčeným nahoru
- hnědé zbarvení, tmavé příčkování, úzký špičatý zobák
- teritoriální, hlasitý zpěv, potravou bezobratlí
- křoviny, kupolovité hnízdo s postranním vchodem
- u nás 1 hnízdící druh

Střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*)

Č: Vrabcovití – *Passeridae*

- menší ptáci se silným kuželovitým zobákem, pozemní
- hlavně semenožraví, méně plody, hmyz
- společenšší – komplex sociálního chování
- koloniální hnízdění – v keřích či dutinách, synantropní
- u nás 3 druhy (2 hnízdí)

Vrabec domácí
(*Passer domesticus*)

Vrabec polní (*Passer montanus*)

Č: Pěvuškovití – *Prunellidae*

- drobní převážně vysokohorští pěvci, lehce podhrnutý zobák
- nevýrazné zbarvení, pozemní nebo v keřích
- hnízdo ve vegetaci nebo ve skalách
- potravou hmyz, semena, plody
- u nás 3 druhy (2 hnízdí)

Pěvuška modrá (*Prunella modularis*)

Pěvuška podhorní (*Prunella collaris*)

Č: Konipasovití – *Motacillidae*

- většinou pozemní štíhlí ptáci s dlouhýma nohama a ocasem
- kontrastní (konipasi) nebo nenápadné zbarvení (lindušky)
- otevřené biotopy, let ve vlnkách, hnízdo na zemi, ve štěrbinách
- všežravci, u nás 11 druhů (7 hnízdí)

Konipas bílý (*Motacilla alba*)

Konipas luční (*Motacilla flava*)

Konipas horský (*Motacilla cinerea*)

Konipas citrónový (*Motacilla citreola*)

Linduška lesní (*Anthus trivialis*)

Linduška luční (*Anthus pratensis*)

Linduška úhorní (*Anthus campestris*)

Linduška horská (*Anthus spinoletta*)

Č: Pěnkavovití - *Fringillidae*

- menší podsadití stromoví ptáci, silný krátký zobák – semenožravci
- samci většinou pestřejší, různé biotopy, vlnovkový let
- potravu hledají na zemi, otevřené miskovité hnízdo v keřích či stromech
- u nás 19 druhů (11 hnízdí)

Pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*)

Pěnkava jíkavec (*Fringilla montifringilla*)

Zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*)

Zvonek zelený (*Carduelis chloris*)

oldrich hlasek
www.hlasek.com
Carduelis chloris 11340

Stehlík obecný (*Carduelis carduelis*)

Čížek lesní (*Carduelis spinus*)

www.hl
Carduel

Konopka obecná (*Carduelis cannabina*)

Carduelis flavirostris

Čečetka tmavá (*Carduelis cabaret*)

Čečetka zimní (*Carduelis flammea*)

Křivka obecná (*Loxia curvirostra*)

SVO. Manu Polo.

mir hlasek
asek.com

© J.FOUCARGE

Hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*)

Pinicola enucleator

Hýl obecný (*Pyrrhula pyrrhula*)

d21

Dlask tlustozobý (*Coccothraustes coccothraustes*)

RGE

Č: Strnadovití – *Emberizidae*

- menší pozemní ptáci s tlustým zobákem, dlouhý ocas
- různě proužkované zbarvení, samci většinou pestřejší
- semenožravci, otevřená krajina, hnízdo nízko nad zemí
- u nás 14 druhů (4 hnízdí)

Strnad obecný (*Emberiza citrinella*)

Strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*)

Strnad zahradní (*Emberiza hortulana*)

Strnad luční (*Emberiza calandra*)

Sněhule severní (*Plectrophenax nivalis*)

